

การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง

นางสาว รัตติยา หงษ์สกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5451-5

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

121335035

A DEVELOPMENT OF THE PROGRAM FOR ENHANCING KNOWLEDGE AND
AWARENESS IN THAI HISTORY FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
BY TEACHING THROUGH STORYTELLING

Miss Ruttiya Hongsakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5451-5

รัตติยา หงษ์สกุล : การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักใน
ประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง
(A DEVELOPMENT OF THE PROGRAM FOR ENHANCING KNOWLEDGE AND
AWARNESS IN THAI HISTORY FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS BY
TEACHING THROUGH STORYTELLING) อาจารย์ที่ปรึกษา:
รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม : 163 หน้า. ISBN 974-17-5451-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักใน
ประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง ขั้นตอนใน
การพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนัก
ในประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง ขั้นที่ 2
การทดลองใช้โปรแกรม และขั้นที่ 3 การปรับปรุงโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
จำนวน 16 คน ระยะเวลาในการทดลองใช้โปรแกรม 10 สัปดาห์ ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้
โปรแกรมในขั้นที่ 2 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ
ค่าที

ผลการทดลองใช้โปรแกรม พบว่า

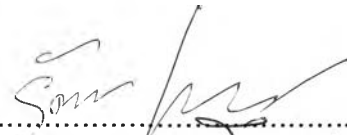
1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนหลังการเข้าร่วม
โปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนหลัง
การเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนเห็นว่าโปรแกรมมีความเหมาะสมระดับปานกลางขึ้นไป

โปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง ที่ปรับปรุงแล้ว ประกอบด้วย หลักการ
วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ลักษณะ การออกแบบการจัดการเรียนการสอน แผนการจัด
การเรียนรู้และเครื่องมือ การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผล
โปรแกรม

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา .....

สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา .....

ปีการศึกษา ..... 2546 .....

ลายมือชื่อนิติศ ....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4383754627 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : PROGRAM / THAI HISTORY / KNOWLEDGE / AWARENESS /
STORYTELLING / ELEMENTARY EDUCATION

RUTTIYA HONGSAKUL : A DEVELOPMENT OF THE PROGRAM FOR
ENHANCING KNOWLEDGE AND AWARENESS IN THAI HISTORY FOR
PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS BY TEACHING THROUGH
STORYTELLING. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. DUANGDUEN ONNUAM,
Ph. D. , 163 pp . ISBN 974-17-5451-5

The purpose of this study was to develop the program for enhancing knowledge and awareness in Thai history for Prathom Suksa six students by teaching through storytelling. The three stages of the program development were : 1) developing the program for enhancing knowledge and awareness in Thai history by teaching through storytelling, 2) trying out the program, and 3) improving the program. The subjects were 16 Prathom Suksa six students at Chulalongkorn University Demonstration School, academic year 2002. The duration for trying out the program was ten weeks. The research data were analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and t - test.

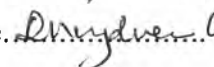
The results were as follows :

1. The post-test arithmetic mean score of the knowledge in Thai history of the students was higher than the pre-test, and higher than the stipulated criterion score at the .05 level of significance .

2. The post-test arithmetic mean score of the awareness in Thai history of the students was higher than the pre-test at the .05 level of significance .

3. The students' opinion concerning the appropriateness of the program was at the moderate and high levels.

The program developed for enhancing knowledge and awareness in Thai history for Prathom Suksa six students by teaching through storytelling consisted of principles, objectives, target group, program features, instructional design , lesson plans and instruments, instructional methods, learning evaluation and program evaluation.

Department ..... Elementary Education ..... Student's signature.....
Field of study ..... Elementary Education ..... Advisor's signature.....
Academic year ..... 2003 ..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัย ตลอดจน การพิจารณาตรวจแก้ไข ปรับปรุงด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อุมา สุคนธมาน ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชบง ตันตวิงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็น ประโยชน์ยิ่งต่องานวิจัย และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครูและเจ้าหน้าที่ทุกท่านของ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในการนำ โปรแกรมไปใช้และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมใน โปรแกรมเป็นอย่างดี เนื่องจากทุนในการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุน การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัยจึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาและสมาชิกในครอบครัวที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนในด้านการศึกษาดำเนินมา ตลอดจนเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือและ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบอนาคตทางการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ให้กับผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
การเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	13
ลักษณะเฉพาะ.....	14
วิสัยทัศน์.....	14
เป้าหมาย.....	15
สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์.....	16
ปรัชญาประวัติศาสตร์.....	16
การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์.....	18
ความหมายของคำว่าประวัติศาสตร์.....	18
จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์.....	19
ความสำคัญของประวัติศาสตร์.....	21
หลักการสอนประวัติศาสตร์.....	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสอนประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษา.....	25
เทคนิคและกลวิธีการสอนประวัติศาสตร์.....	26
การจัดการเรียนการสอน โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง.....	30
ความหมายของการสอนแบบเล่าเรื่อง.....	30
คุณค่าของการสอนแบบเล่าเรื่อง.....	31
หลักการสอนแบบเล่าเรื่อง.....	32
เทคนิคการสอนแบบเล่าเรื่อง.....	33
การประเมินผลการสอนแบบเล่าเรื่อง.....	35
การสังเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย.....	36
โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง	
การพัฒนาโปรแกรมการสอน.....	38
ความหมายของโปรแกรมการสอน.....	38
องค์ประกอบของโปรแกรมการสอน.....	38
การพัฒนาโปรแกรมการสอน.....	38
การประเมินผลโปรแกรมการสอน.....	38
ความรู้.....	40
ความหมายของความรู้.....	40
ระดับความรู้.....	41
การวัดความรู้.....	42
ความตระหนัก.....	43
ความหมายของความตระหนัก.....	43
องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก.....	44
ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความตระหนัก.....	44
การวัดความตระหนัก.....	45
การสอนแบบเล่าเรื่องและการสอนประวัติศาสตร์ไทย.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย.....	51
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง	
การทดลองใช้โปรแกรม.....	66
การปรับปรุงโปรแกรม.....	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในประวัติศาสตร์ไทย.....	70
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย.....	73
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรม.....	77
ตอนที่ 4 ผลการปรับปรุงโปรแกรม.....	82
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผลการวิจัย.....	95
ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้.....	110
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย.....	111
รายการอ้างอิง.....	112
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	119
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม.....	121
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	132
ภาคผนวก ง สถิติและตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	147
ภาคผนวก จ คำระดับความยาก และอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	155
ในประวัติศาสตร์ไทย และคำอำนาจจำแนกของแบบวัดความตระหนัก	
ในประวัติศาสตร์ไทย	
ภาคผนวก ฉ การประเมินผลการเล่าเรื่อง.....	158
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	163

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	ขอบเขตและรายละเอียดของเนื้อหา..... 57
2	โครงสร้างแบบสอบความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยและจำนวนข้อ..... 60
3	การจัดหมวดหมู่ความหมายของคำว่าประวัติศาสตร์ และจุดมุ่งหมายของการเรียน..... 62 ประวัติศาสตร์
4	โครงสร้างแบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยและจำนวนข้อ..... 64
5	คะแนนสูงสุด ต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้..... 70 ในประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรม
6	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในประวัติศาสตร์..... 71 ไทยก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรม
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียน..... 72 หลังการเข้าร่วม โปรแกรมกับเกณฑ์ที่กำหนด
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย...73 ของนักเรียนหลังการเข้าร่วม โปรแกรม
9	คะแนนจากแบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนก่อนและหลัง..... 75 การเข้าร่วม โปรแกรม
10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักใน..... 76 ประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรม
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วม โปรแกรม..... 77
12	ความรู้สึกลึกซึ้งของนักเรียนหลังจบบทเรียนแต่ละบท.....81
13	ค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบความรู้ในประวัติศาสตร์ไทย.....156
14	ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย.....157
15	ค่าเฉลี่ยคะแนนการเล่าเรื่องของนักเรียนระหว่างการเข้าร่วม โปรแกรม.....162

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	องค์ประกอบสำคัญของการสอนแบบเล่าเรื่อง.....	5
2	กรอบแนวคิดของโปรแกรม.....	53
3	กรอบการออกแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย.....	55